

WATERVERGUNNING

2018-015327/D2018-11-001796

1 Procedure

Datum vergunning: 27 december 2018
Datum aanvraag: 13 juli 2018
OLO nummer: 3716081
Procedure: uitgebreide procedure afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht
Procedure verlengd/opgeschort: nee
Aanvulling aanvraag: 3 oktober 2018 (integrale beschouwing waterveiligheid)
Aanvrager: ARCADIS Nederland, Mercatorplein 1, 5223LL 's-Hertogenbosch
Vergunninghouder: Gemeente Den Haag, Postbus 12651, 2500DP 's-Gravenhage
Locatie activiteit: Deltaplein, Den Haag
Betreft: Ondergrondse Entree En Fietsenstalling (EEF) te Kijkduin
Datum ontwerp watervergunning: 16 oktober 2018

Toelichting procedure

De ontwerpvergunning heeft ter inzage gelegen van 24 oktober 2018 tot 5 december 2018. Er zijn geen zienswijzen ingediend met betrekking tot de ontwerpvergunning zodat er geen aanleiding is tot het aanpassen van de vergunning. Gelet op het besluit van Dijkgraaf en hoogheemraden van 16 oktober 2018, onder 3.b.3, punt 4, is de teamleider Regulering & Planadvisering gemandateerd om een definitief besluit te nemen.

2 Overwegingen

Toetsing

De volgende documenten zijn gebruikt ter toetsing van de aangevraagde werkzaamheden:

- Keur Delfland;
- Waterbeheerplan Delfland 2016-2021;
- Delflands Algemeen Waterkeringen Beleid van april 2010;
- Beleidsregel Medegebruik Zeewering van november 2014.

De aanvraag omvat de realisatie van een ondergrondse entree onder het Deltaplein naar twee parkeergarages en de realisatie van een ondergrondse fietsenstalling onder het Deltaplein. De parkeergarages van het Atlantic Hotel en van het winkelcentrum Nieuw Kijkduin zullen worden ontsloten via een gecombineerde in- en uitrit vanaf de Kijkduinsestraat. De ondergrondse entree zal worden gecombineerd met de realisatie van een fietsenstalling met twee ingangen vanaf het Deltaplein, één trap en één hellingbaan.

Waterveiligheid, waterkwantiteit, waterkwaliteit, ecologie

De aangevraagde werkzaamheden zijn getoetst aan:

Keur Delfland

Ingevolge artikel 3.1, tweede lid, van de Keur is onder meer vergunning vereist voor het gebruikmaken van een waterstaatswerk door, anders dan in overeenstemming met de functie, daarin, daarop, daarboven, daarover of daaronder handelingen te verrichten, werken te behouden. Voor de in dit besluit onder hoofdstuk 4.a vermelde activiteiten is vergunning vereist.

Beleidsregel Medegebruik Zeewering van juni 2014

Er is getoetst aan paragraaf 2.5. In paragraaf 2.5.2 staan een aantal weigeringsgronden opgesomd. Deze gronden zijn niet aan de orde en staan verlening dus niet in de weg.

Er worden geen geplande werkzaamheden van Delfland belemmerd; het waterkerend vermogen wordt niet aangetast; alsmede vloeien uit de aangevraagde werken geen onevenredig extra kosten met betrekking tot het beheer van de waterkering voort.

De aanvraag is voorts getoetst aan hoofdstuk 3 Werken. Voor werken in het waterstaatswerk kan vergunning worden verleend onder de volgende voorwaarden (paragraaf 3.2):

1. Het werk leidt niet tot een landwaartse verschuiving van het afslagpunt. Hieraan wordt voldaan, zie paragraaf 5.4.1 van het rapport 'Gebiedsontwikkeling Kijkduin- integrale beschouwing waterveiligheid'. De werken liggen landwaarts van het kritieke afslagpunt. Dit wordt verder toegelicht onder het kopje 'Analyse waterveiligheid'.
2. Het werk wordt aangelegd binnen de bebouwingscontouren. Hieraan wordt voldaan.
3. Het werk bij de dijk-in-boulevard tussen raai 9986 en 10074 bij een stormvloed in delen uiteenvalt van maximaal 700 kg. Is niet van toepassing op deze locatie.
4. Het werk wordt in geval van:
  - a. de zandige kust buiten het (toekomstig) grensprofiel aangelegd
  - b. de dijk-in-boulevard buiten het (toekomstige) leggerprofiel aangelegd, of
  - c. de zanddijk buiten het leggerprofiel aangelegd.De situatie onder a. is van toepassing, hieraan wordt niet voldaan. Dit wordt hieronder toegelicht onder het kopje 'Doorsnijden grensprofiel'.
5. Vrijgekomen grond wordt in de directe omgeving van het werk verwerkt. Hieraan wordt voldaan. De helft van het vrijkomende zand zal worden benut voor de herinrichting van het Deltaplein, in dezelfde raai als waaruit het zand afkomstig is. Het resterende deel van het vrijkomende zand zal worden benut voor duinherstel (exotenbestrijding) in het Westduinpark. Hiermee wordt het zand ingepast op 100 tot maximaal 300 meter afstand van de ontgraving. Op termijn leidt dit tot een kwaliteitsverbetering van het natuurgebied. Gezien de resultaten van de analyse van de waterveiligheid is het niet bezwaarlijk dat een deel van de grond 'buiten' dezelfde raai wordt aangebracht.

Analyse waterveiligheid

Het effect van de werken op de waterveiligheid is beschouwd in twee rapporten van Arcadis, van 17 mei 2017 en van 28 mei 2018. Daarnaast zijn de effecten (integraal) beschouwd in combinatie met twee andere lokale initiatieven in het kader van de gebiedsontwikkeling Kijkduin, zie het rapport van 3 oktober 2018. Concreet betreft dit de herinrichting en nieuwbouw van het Atlantic hotel en de realisatie van Nieuw Kijkduin (woningen, winkels). De conclusie van Arcadis is dat de ingrepen (realisatie EEF) geen negatief effect hebben op de waterveiligheid(werking) van de zeewering. Delfland kan hiermee instemmen.

Doorsnijden grensprofiel

Onder maatgevende omstandigheden (stormvloed) slaat een deel van het duin af. Landwaarts van het afgeslagen duin moet een zogenaamd grensprofiel in het duin resteren om na afslag uiteindelijk de waterkering te vormen. Dit grensprofiel is een voorgeschreven hoeveelheid zand dat zich boven stormvloedpeil moet bevinden. De grensprofielen zoals opgenomen in de Legger Zeewering liggen aan de landwaartse kant van het waterstaatswerk. De inrit van de entree doorsnijdt het grensprofiel. Door de verlaging wordt er zand onttrokken uit het profiel. Dit kan worden hersteld door het landwaarts verschuiven (maximaal 10,2 m) van de landwaartse begrenzing van het waterstaatswerk, zie figuur 42 van het rapport 'Gebiedsontwikkeling Kijkduin- integrale beschouwing waterveiligheid'. Delfland is voornemens de Legger Zeewering hierop aan te passen bij de eerstvolgende (halfjaarlijkse) herziening. Het betreft een administratieve wijziging, er zijn geen extra grondwerkzaamheden nodig. De verschuiving bevindt zich in publieke ruimte. Er is/blijft sprake van een doorgaand grensprofiel.

Volgens het beleid moet de entree buiten het (toekomstig) grensprofiel worden aangelegd. Een strikte toepassing van het beleid heeft gevolgen die onevenredig zijn in verhouding tot de met beleid te dienen doelen. Het niet vergunnen van dit initiatief heeft nadelige gevolgen voor

de aanvrager en grote groepen mensen (bezoekers, bewoners, ondernemers, werknemers), terwijl met het niet vergunnen in dit specifieke geval geen waterstaatkundig doel is gediend.

Periode uitvoering werkzaamheden

De uitvoering van de werkzaamheden is gepland van 1 november 2018 tot 1 juli 2019. In de periode tussen 1 oktober tot 1 april is de kans op een maatgevende situatie (stormvloed) het grootst. Werkzaamheden gedurende die periode kunnen alleen uitgevoerd worden indien maatregelen genomen worden die het waterkerend vermogen waarborgen. De werken liggen landwaarts van het kritieke afslagpunt, op een afstand van circa 20 m. In dit besluit is als voorschrift 3.2.1 sub 3 opgenomen dat een eventuele tijdelijke ontgraving (werkruimte) niet verder mag reiken dan op een afstand van 10 meter landwaarts van het kritieke afslagpunt (tot RSP -146 m).

Verwerken vrijkomende grond

De vrijkomende grond wordt verwerkt bij de herinrichting van het Deltaplein en in het Westduinpark. Meer informatie hierover is te vinden in het rapport 'Schetsontwerp inpassing vrijkomend zand inrichting openbare ruimte Kijkduin-Bad' van 26 januari 2018 en op de tekening nr. 12345-0004, stand per 02-05-2018 (doorsneden). Bij de herinrichting van het Deltaplein wordt een 'duinlandschap' in verhoogde borders gerealiseerd. Ongeveer de helft van het vrijkomende zand zal hiervoor worden benut. Het resterende zand zal worden benut voor duin- of natuurherstel in het Westduinpark ten noordoosten van het Atlantic Hotel. Dit betekent concreet dat een laag zand wordt aangebracht op rimpelroosvelden (exotenbestrijding). Op termijn leidt dit tot een kwaliteitsverbetering van het Natura 2000-gebied. Er zijn drie deellocaties A t/m C waar het zand wordt aangebracht. Locatie A grenst direct aan het hotel, de locaties B en C liggen verderop noordoostwaarts in het park. Volgens het plan is er ruimte om totaal 5.500 m³ zand aan te brengen, strikt genomen 1.000 m³ meer dan nodig. De locaties A en C liggen in de zone waterstaatswerk, hier kan circa 4.000 m³ zand worden verwerkt. De locatie B ligt in de beschermingszone van de zeewering, hier kan circa 2.000 m³ zand worden verwerkt.

In dit besluit (en in de beleidsregel) wordt gesproken over grond. In het algemeen bestaat de bodem in de zeewering uit (duin)zand. Zand is een grondsoort. Volgens het inpassingsplan, paragraaf 2.2.1, is het uitgangspunt dat alleen de partij met niet-verontreinigde grond (afkomstig uit de ontgraving, ongeveer een derde deel) in de duinen zal worden aangebracht. Ingevolge voorschrift 3.2.1 sub 5 van dit besluit mag ongeschikt bodemmateriaal (bijvoorbeeld voor toepassing in een natuurgebied) worden vervangen door geschikt bodemmateriaal. Het aan te voeren zand moet vanuit de functie zeewering vergelijkbare eigenschappen hebben: matig fijn, zwak ziltig, humusarm, geen puinresten en kalkhoudend.

De aangevraagde werken zijn gelegen in de zeewering. Vanwege diverse factoren ligt het in de rede dat het Hoogheemraadschap van Delfland in de toekomst werkzaamheden aan de zeewering dient uit te voeren. Te denken is aan factoren als klimaatverandering met een stijgende zeespiegel als gevolg of veranderende (veiligheids)normen. Die werkzaamheden zouden kunnen betekenen dat de thans vergunde werken (deels) verwijderd of verplaatst dienen te worden. Dijkgraaf en hoogheemraden achten het van belang dat de kosten van die werkzaamheden die samenhangen met het thans vergunde, worden gedragen door de aanvrager in plaats dat die ten laste komen van de publieke middelen van het Hoogheemraadschap van Delfland. Om die reden is in paragraaf 3.1.1 voorschrift nummer 9 opgenomen.

De aangevraagde activiteiten voldoen aan het beleid en hebben geen effect op de waterveiligheid, waterkwantiteit, waterkwaliteit of ecologie. Om risico's tijdens de uitvoering te voorkomen, zijn in deze vergunning voorschriften opgenomen.

Onderhoud

In de Keur en de Legger zijn de (standaard)bepalingen opgenomen voor het onderhoud van waterstaatswerken.

Maatschappelijke functievervulling door watersystemen

De aangevraagde werkzaamheden hebben geen gevolgen voor de maatschappelijke functievervulling door watersystemen zoals bedoeld in artikel 2.1 van de Waterwet. Van een dergelijke functie is sprake als een maatschappelijke functie voor een waterstaatswerk is aangewezen in een provinciaal waterplan of een waterbeheerplan. De provincie Zuid-Holland heeft in het regionale waterplan geen maatschappelijke functies van de betrokken waterstaatswerken aangewezen, noch voorzien in de mogelijkheid voor Delfland om deze aan te wijzen in het waterbeheerplan.

Andere belangen*Grondwater*

De aangevraagde werken zullen op zand worden gefundeerd. Bij de uitvoering zal niet lager worden gegraven dan de onderkant van de fundering op NAP +7,25 m. Volgens de aanvraag is er geen aanleiding te verwachten dat de grondwaterstand gedurende de geplande werkzaamheden boven NAP +5 m komt, ook niet bij hevige regenval. De werken hebben geen invloed op de grondwaterstand- of stroming.

Natuurbelangen

Volgens de aanvraag zijn de volgende overige vergunningen aangevraagd:

- Vergunning Wet Natuurbescherming, januari 2018;
- Ontheffing Wet Natuurbescherming, januari 2018;
- Omgevingsvergunning 'strijdig gebruik', eerste fase, april 2018;
- Omgevingsvergunning 'bouwen', tweede fase, augustus 2018.

De aanvraag is afgestemd met de initiatiefnemers van het hotel en van Nieuw Kijkduin. Bij Delfland zijn geen andere belangen bekend die moeten worden meegewogen in deze procedure.

Conclusie

Gelet op de overwegingen en met het opnemen van voorschriften kan de gevraagde vergunning worden verleend.

3 Voorschriften

3.1 Algemene voorschriften

3.1.1 Algemeen

- 1 De start- en einddatum van de vergunde werkzaamheden moeten ten minste één week van tevoren worden gemeld aan Delfland.
- 2 Tijdens de werkzaamheden moet ter plaatse een (kopie) exemplaar van deze vergunning en eventuele monitoringsplannen aanwezig zijn.
- 3 Er moet minimaal één persoon worden aangewezen die in het bijzonder belast is met het toezien op de naleving van deze vergunning, waarmee door of namens Delfland in spoedgevallen overlegd kan worden.
- 4 Alle krachtens deze vergunning te verrichten werkzaamheden worden, indien eenmaal aangevangen en zover redelijkerwijs mogelijk, onafgebroken en met spoed voortgezet.
- 5 Direct nadat de werken voltooid zijn, moeten alle daarbij gebruikte werktuigen, materialen en (hulp)werken, en ook de resterende (niet-gebruikte) materialen en het afval worden opgeruimd en afgevoerd.
- 6 Calamiteiten, schade aan waterstaatkundige voorzieningen, verstoring van de waterhuishouding of andere bijzondere omstandigheden waardoor niet aan de vergunning kan worden voldaan, moeten direct worden gemeld en schriftelijk bevestigd aan Delfland. Aanwijzingen van Delfland moeten direct worden opgevolgd.

- 7 Alle redelijkerwijs mogelijke maatregelen moeten worden getroffen, om te voorkomen dat het watersysteem schade lijdt ten gevolge van het gebruik van de vergunning en bij onvoorziene voorvallen.
- 8 Een adreswijziging van de vergunninghouder moet binnen twaalf weken worden gemeld aan Delfland.
- 9 De vergunninghouder dient de werken waarvoor thans vergunning is verleend op eerste aanzegging van Dijkgraaf en hoogheemraden op eigen kosten te verwijderen of verplaatsen, indien en voor zover dit naar oordeel van Dijkgraaf en hoogheemraden noodzakelijk is voor de uitvoering van werkzaamheden in het belang van het waterstaatswerk/veiligheid achterland.

3.1.2 Uitvoeringstermijn

De vergunde werkzaamheden moeten zijn uitgevoerd binnen twee jaar na het onherroepelijk worden van deze vergunning.

3.2 Zeewering

3.2.1 Werken in de zeewering

- 1 De in de zeewering te verrichten grondroering moet worden beperkt tot hetgeen noodzakelijk is voor de uitvoering van de werkzaamheden.
- 2 Het bouwwerk (onderkant vloer) mag niet dieper worden gefundeerd dan NAP +7,25 m.
- 3 Er mogen geen tijdelijke open ontgravingen plaatsvinden binnen een afstand van 10 meter landwaarts gemeten vanaf het lokale maatgevende afslagpunt. Dit betekent tot een afstand van RSP -146 m.
- 4 Direct na het plaatsen/leggen/verwijderen van de werken moeten ingravingen worden gedicht met zand en in aansluiting op de omgeving worden bekleed.
- 5 Alle kaal gemaakte en niet bebouwde oppervlakken moeten tijdens de uitvoering tegen verstuiwing worden beschermd.
- 6 Ter plaatse van de uit te voeren werken mag geen overschietend zand of ander korrelig bodemmateriaal blijvend uit de zeewering worden verwijderd. Eventueel ongeschikt bevonden materiaal moet worden vervangen door geschikt bodemmateriaal.
- 7 Alle vrijgekomen grond moet worden aangebracht op de locaties zoals vermeld in het besluit onder 4.a en overeenkomstig de aanvraag.

4 Besluit

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden besluit onder verbinding van de voorschriften,

- a De gevraagde watervergunning te verlenen aan de Gemeente Den Haag, op de locatie zoals vermeld in hoofdstuk 1 Procedure, voor het in de zone waterstaatswerk van de zeewering te Kijkduin:
  1. Ontgraven van maximaal 9.000 m³ grond;
  2. Aanleggen en hebben van een ondergrondse entree/fietsenstalling;
  3. Aanbrengen van 4.500 m³ grond op het Deltaplein;
  4. Aanbrengen van circa 4.500 m³ grond in het Westduinpark, ten noordoosten van de ontgraving (drie deellocales).
- b De volgende documenten deel te laten uitmaken van de vergunning, voor zover betrekking hebbende op de onder lid a genoemde werken
  1. Tekening nr. 12345-0007, stand per 25-04-2018 (hoeveelheden toerit);

2. Tekening nr. 12345-0008, stand per 25-04-2018 (hoeveelheden fietsenstalling);
3. Tekening nr. 0009 (totaal beton model explode);
4. Tekening nr. BE8203-0000-010, revisie 1, van 12-09-2016 (gecombineerde in- en uitgang met rotonde met dubbelde ingang FRED (variant 7) – 3D tekening);
5. Rapport 'Schetsontwerp inpassing vrijkomend zand inrichting openbare ruimte Kijkduin-Bad' van 26 januari 2018;
6. Tekening nr. BE8203-0000-007, van 20-09-2016 (gecombineerde in- en uitgang met rotonde met dubbelde ingang FRED (variant 7);
7. Tekening nr. 12345-0004, stand per 02-05-2018 (doorsneden);
8. Memo 'Inpassing parkeergarage inrit Kijkduin – ontwerpwijzigingen, concept', nr. 079865371B, van 28 mei 2018;
9. Rapport 'Ruimtelijke onderbouwing Kijkduin-Bad, Entree parkeergarage – ondergrondse fietsenstalling – weg expeditietoegang Atlantic Hotel', nr. 079783041B, van 26 april 2018;
10. Memo 'Resultaat Geotechnisch veldonderzoek', nr. 1635/5, versie 1, van 10 oktober 2017;
11. Rapport 'Ontwerpbasis Casco, Constructief Ontwerp, EEF (Entree en Fietsenstalling) Kijkduin', nr. V16122-BER-001, revisie 1.0 van 26-04-2018;
12. Memo 'Fasering Entree En Fietsenstalling Kijkduin', van 23-2-2018;
13. Rapport 'Inpassing parkeergarage inrit Kijkduin' van 17 mei 2017;
14. Tekening nr. 12345-0001, stand per 03-04-2018 (assenplan totaal);
15. Memo 'Toelichting bij aanvraag Waternvergunning Kijkduin-Bad, entree naar parkeergarages & fietsenstalling', nr. 079876925C, van 12 juli 2018;
16. Rapport 'Gebiedsontwikkeling Kijkduin- integrale beschouwing waterveiligheid', nr. 079930758 0.5, van 3 oktober 2018.

5 Ondertekening

namens Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,
de Teamleider Regulering en Planadvisering,

drs. W. van Harmelen

Toelichting bij watervergunningen en wijzigingsbesluiten

Uitleg over de procedure

Besluiten (zoals watervergunningen en wijzigingsbesluiten) kunnen worden voorbereid met twee verschillende procedures. Een standaardprocedure of een uitgebreide procedure. In het besluit is vermeld met welke procedure het besluit tot stand is gekomen. Er zijn een aantal verschillen:

Standaardprocedure (met bezwaarmogelijkheid)

zoals beschreven in titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht

1. Wij plaatsen een kennisgeving van het besluit op www.overheid.nl.
2. Gedurende 6 weken kan een belanghebbende een bezwaar indienen, per post gericht aan de Bezwaarschriftencommissie Delfland.
3. De onafhankelijke bezwaarschriftencommissie behandelt de bezwaren, organiseert in bepaalde gevallen een hoorzitting en geeft vervolgens een advies aan Delfland.
4. Delfland neemt een "beslissing op bezwaar" naar aanleiding van dit advies. Bent u het niet eens met de beslissing, dan kunt u bij de rechtbank beroep aantekenen.

Voorlopige voorziening aanvragen

Een bezwaar heeft geen opschortende werking: dat wil zeggen dat de vergunninghouder gewoon mag beginnen met uitvoering. Als u dat wilt voorkomen, kunt u naast een bezwaar ook een verzoek indienen om een voorlopige voorziening. Daarmee vraagt u een voorlopige beslissing van de rechter als u een spoedeisend belang hebt. Het aanvragen van een voorlopige voorziening is een aparte procedure. Op <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht> leest u hoe u een voorlopige voorziening kunt aanvragen.

Uitgebreide procedure (met zienswijze en beroepmogelijkheid)

zoals beschreven in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht

1. Wij leggen het ontwerp van het besluit gedurende zes weken ter inzage op ons kantoor in Delft en wij plaatsen een kennisgeving op www.overheid.nl
2. Gedurende 6 weken kan een belanghebbende een zienswijze indienen.
3. Delfland verzamelt de zienswijzen en maakt een beantwoording. Een zienswijze kan aanleiding geven om het besluit te veranderen, waardoor het definitieve besluit anders kan zijn dan het ontwerp.
4. Wij leggen het definitieve besluit gedurende zes weken ter inzage op ons kantoor in Delft en wij plaatsen een kennisgeving op www.overheid.nl
5. Gedurende 6 weken kan de indiener van een zienswijze bij de rechtbank beroep aantekenen tegen het definitieve besluit.

Een zienswijze is vormvrij, maar voor een vlotte afhandeling vragen wij u te mailen naar loket@hhdelfland.nl.

Voorlopige voorziening aanvragen

Een beroep heeft geen opschortende werking: dat wil zeggen dat de vergunninghouder gewoon mag beginnen met uitvoering. Als u dat wilt voorkomen, kunt u naast een beroep ook een verzoek indienen om een voorlopige voorziening. Daarmee vraagt u een voorlopige beslissing van de rechter als u een spoedeisend belang hebt. Het aanvragen van een voorlopige voorziening is een aparte procedure. Op <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht> leest u hoe u een voorlopige voorziening kunt aanvragen.

Privacy

Bij de kennisgevingen op www.overheid.nl maken wij namen niet bekend. Zo beschermen wij uw privacy.

Toezicht en handhaving

Delfland houdt toezicht op de manier waarop vergunde activiteiten worden uitgevoerd. Als bij een controle blijkt dat voorschriften van het besluit niet worden nageleefd, kunnen wij overgaan tot handhaven.

Onderhoud

De Legger van Delfland is een kaart waarop de locatie en de afmetingen van waterstaatswerken zijn vastgelegd. Ook staat in de Legger wie onderhoudsplichtig is van bijvoorbeeld een watergang of een stuw. In de keur staat wat die onderhoudsplicht inhoudt. Beide documenten zijn te vinden op onze website. Soms is het wenselijk om andere afspraken over het onderhoud te maken dan in de Keur of de Legger staan. In dat geval worden er voorschriften over onderhoud in de vergunning opgenomen.

Leges

Voor het behandelen van een aanvraag voor een vergunning (of wijziging hiervan) moet de aanvrager betalen. Ook wanneer de vergunning niet wordt verleend. De Regionale Belasting Groep verstuurt hiervoor de rekening. Moet deze naar een andere partij dan de aanvrager, dan moet dit in de oorspronkelijke aanvraag zijn aangegeven. Hoe hoog de leges zijn, kunt u nalezen in de Legesverordening die te vinden is op www.hhdelfland.nl.

Andere vergunningplichten

Het kan zijn dat u voor de werkzaamheden ook een vergunning of toestemming van een andere overheid nodig heeft, zoals bijvoorbeeld een omgevingsvergunning voor bouwwerkzaamheden. Voor meer informatie hierover kunt u kijken op www.omgevingsloket.nl.

Eigendom van objecten en percelen

Met een watervergunning heeft u nog geen toestemming om percelen van Delfland te gebruiken of te betreden. Indien dat voor uw activiteiten nodig is, vragen wij u om contact op te nemen met Delfland, team Juridische zaken, Vastgoed en Inkoop, via telefoonnummer (015) 260 83 25.

Wijziging van het besluit

De aanvrager en de vergunninghouder kunnen een verzoek indienen om het besluit te wijzigen. Dit verzoek doorloopt meestal dezelfde procedure als het oorspronkelijke besluit. Houdt u dus rekening met deze extra doorlooptijd voordat u begint met de werkzaamheden. Ook voor een wijzigingsbesluit worden leges in rekening gebracht.

Contact

U kunt contact met ons opnemen via:

- telefoon: (015) 260 81 08 dit is het Klant Contact Centrum
- e-mail: loket@hhdelfland.nl
- website: www.hhdelfland.nl
- post: Hoogheemraadschap van Delfland, Postbus 3061, 2601 DB Delft

Vermeldt u altijd bij het onderwerp om welk zaaknummer het gaat en of het om bijvoorbeeld een zienswijze gaat.